

STARVSBLAÐIÐ

LIMABLAÐ NR.3 – NOVEMBER 2013

Nei til parta- politískt parlag

Eftir arbeiðstíð
Gudmundur kappast
við heimsins bestu

Theresa T. Kreutzmann:
Hetta er mítt arbeiði

STARVSBLAÐIÐ

verður sent limum Starvsmannafelagsins ókeypis. Loyvt er at endurgeva tilfar, ella partar av tilfari (*myndir undantiknar*) treytað av, at keldan verður upplýst.

ÚTGEVARI:

Starvsmannafelagið
J. H. Schrøtersgøta 9
Postsmoga 165
110 Tórshavn
Telefon 61 48 68
Fax 31 10 92
t-postur:
starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo
heimasíða: www.starvsmannafelag.fo

SKRIVSTOVUTÍÐ: kl. 09.00 – 16.00
Bilegging av húsunum. Ring eftir kl. 13.00

TELEFONTÍÐ: kl. 10.00 – 15.00

NEVND:

Selma Ellingsgaard, forkvinna
Súni Selfoss, næstformaður
Niels á Reynatúgvu, nevndarlimur
Katrín Joensen, nevndarlimur
Svend Áge Seloy, nevndarlimur

FELAGSSKRIVARI:

Anna D. Johannesen

SAMSKIPARI:

Guðrið Joensen

TRYGGINGARRÁÐGEVI:

John Kjær, tlf. 21 81 87

Starvsmannafelagið hevur umboð
í yrkisútbúgvingarráðnum, Skráset-
ingareftirlitinum og nevndini fyri
Handilsskúlan.

Starvsmannafelagið er limur í
Norðurlendsku felagsskapunum
SUN, NTR, NSO og
Altjóða felagsskapinum ISKA

SOSIALRÁÐGEVI:

Leif Olsen, tlf. 31 63 39

LAGT TIL RÆTTIS:

Nevndin (ábyrgd)
Sp/f Rit&Ráð, tlf. 22 92 42

UMBRÓTING, SNIDGEVING, PRENT OG LIÐUGGERÐ:

Føroyaprent, tlf. 31 45 55

PERMUMYND:

Alan Brockie

ODDAGREIN

Selma Ellingsgaard

Førleikamenning á dagskránn

Bæði starvsfólkapolitikkur landsins og sáttmálar Starvsmannafelagsins hava ítøkiligar ásetingar, sum skulu tryggja, at starvsfólkini áhaldandi verða førleikament, at taka við nýggjum avbjóðingum.

Starvsmannafelagið vil, at ásetingarnar at menna starvsfólkini ikki bara vera tóm orð, men veruliga virka í verki.

Nógvir stovnar taka ásetingarnar um førleikamenning í fullum álvara, men tíverri er tað ikki øll, ið enn eiga hetta sum neyðugan og sjálvsagdan rætt.

Tá spariknívurin hevur rakt, hava vit verið vitni til uppsagnir, har limir í Starvsmannafelagnum eru sagdir úr starvi við m.a. teirri grundgeving, at tey ikki hava eins góðar førleikar og onnur. Vit hava eisini hoyrt arbeiðsgevarar tosað um, at ávisir starvsfólkabólkar eru hóttir, tí uppgávur hvørva og eftirspurdu førleikarnir eru hjá fólki við hægri bókligum førleikum.

Seinasta dømið eru uppsagnirnar í Almannaherkinum, har fólk við stórari realkompetansu verða send til hús vegna sparingar, samstundis sum sókt verður eftir fólki við hægri útbúgvingum. Umraðfestingar, verður hetta rópt.

Gamaní hevur ein arbeiðsgevari heimild at skipa arbeiðsplássíð, men leiðslurætturin má umsitast við skynsemi, og tað kennist svárt og hópisleyst, at ein arbeiðsgevari sigur dugnaligum starvsfólki við stórari vitan og realkompetansu upp, og samstundis setir onnur í starv.

Um tey fyrru høvdu fingið møguleikar at ment sínar førleikar, høvdu tey staðið seg nógv betur í kappingini um stórvini og teirra realkompetansu veruliga komið samfelagnum til góðar.

Starvsfólk kunnu enda í eini blindgøtu og fáa trupult við at fóta sær aftur á arbeiðs-

marknaðinum, verða teirra førleikar ikki røktir og mentir. Hetta er dýrt bæði fyri tann einstaka og samfelagið alt.

Her mugu broytingar henda og vit vilja viðvirka til, at mannaorkan verður virðismett og førleikar gagnnýttir á bestan hátt.

Seinast hava vit hoyrt, at samgongan ætlar at umskipa miðfyrisingina, har boðað er frá sparingum bæði í 2015 og 2016.

Starvsmannafelgið ætlar at fylgja væl við í tilgongdini at umskipa miðfyrisingina, og vilja vit viðvirka til, at tey starvsfólk, sum arbeiða har og hava uppbyggt sær stóra realkompetansu, ikki verða umlopin ella slept uppá fjall.

Almennu starvsfólkapolitikkurin og sáttmálaásetingarnar um førleikamenning skulu takst í álvara. Hetta merkir, at myndugleikarnir skulu læra at gagnnýta tey fólki, sum eru upplærð í almennu skipanini og allatíðina syrgja fyri, at tey verða førleikament at taka við nýggjum avbjóðingum.

Sjálvsagt er útbúgving og bókligur førleiki bæði týðandi og alneyðugur fyri framburð.

Besta gagnað og tænastuna fær tann einstaki, samfelagið og borgarin tó, um realkompetansa og bókligur førningur bæði verða virðismett og gagnnýtt til fulnar.

Í blaðnum verður førleikamenning umrødd og á heimasíðu okkara og øðrum netmiðlum liggur grein frá okkum um málið.

Vit ætla okkum eisini at kortleggja støðuna á økinum í komandi tíðunum.

Okkara mál er at tryggja limum felagsins og samfelagnum, at limanna vitan verður varðveitt, førleikarnir mentir og eisini gagnnýttir á bestan hátt.

Vinaliga

Selma Ellingsgaard

forkvinna

www.starvsmannafelag.fo

NORÐURLANDSKT UMHVØRVISMERKI
Svanamerktur prentlutur 541 705

Stórar avbjóðingar í ferðavinnuni

Tað sigur Theresa Turiðardóttir Kreutzmann, sum í oktober 2011 tók við starvinum sum leiðari á kunningarstovuni í Havn. Hon hevur drúgvur royndir innan ferðavinnuna bæði her í Føroyum og uttanlands

Orð: Tórfinn Smith

Í skjótt 25 ár hevur Theresa virkað innan ferðavinnuna. Áhugin fyri hesi vinnu kveiktist av álvara hon kom í starv hjá Flogfelag Føroya.

–Tað var sera spennandi, serliga tað at selja ferðaseðlar til føroyingar til øll møgulig spennandi og fjarskotin støð kring allan heim, greiðir Theresa frá. Flogfelag Føroya var aðalumboð fyri SAS, Maersk og Icelandair og haðani komu fólk ofta at vitja í Føroyum. Einaferð tey vitjaðu her, varð Theresa spurd um hon ikki hevði áhuga at koma til Keypmannahavnar at menna áhugan millum danir fyri Føroyum sum ferðafólkalandi og selja ferðaseðlar til Føroya. Hesum tilboði tók hon av, og starvaðist á ferðaskrivstovu í Keypmannahavn til hon í 1995 kom aftur í starv hjá Flogfelag Føroya við starvsstaði á flogvøllinum. Hetta vóru aftur nýggjar avbjóðingar, har tey handlaðu allar ferðir til Keypmannahavnar og Billund við Maersk Air eins og ferðir til Glasgow og Íslands við Icelandair.

Føroyska flogfelagið hevði nú virkað í nøkur ár og vildi sum vera man gerast enn meira sjónligt í marknaðarføringini. Í tí sambandi varð Theresa spurd um um hon ikki vildi reka eina skrivstovu fyri Atlantic í Keypmannahavn.

–Tað var jú enn ein nýggi sera spennandi avbjóðing, so eg tók av, og 1. apríl í 1998 lat nýggja skrivstovan upp mitt í hjartanum í danska høvuðsstaðnum. Hóast vit á mangan hátt lógu sera væl fyri, vísti tað seg rættiliga skjótt, at tað kortini var eitt sindur ópraktiskt ikki

at vera nærri flogvøllinum, og tí varð avgerð tikin um, at Atlantic fekk sær skrivstovu í Kastrup, sum eisini vísti seg at vera ein góð og neyðug avgerð, sigur Theresa.

–Tað gekk rættiliga skjótt at vinna marknaðarpart frá Maersk, og tað gjørdi vit sjálvandi alt fyri. Frammanundan var tað bara SAS, sum tó sær av at avgreiða Atlantic úr Kastrup, men nú vóru vit eisini á staðnum og gjørdi alt fyri at veita eina so góða tænastu sum gjørligt. Serliga spennandi var tað, tí hetta var jú pionerarbeiði, greiðir Theresa frá, sum eftir nøkrum árum í hesum starvi kundi hugsað sær at nomið sær onkra viðkomandi teoretiska útbúgving. Hon setti sær fyrri at lesa serviceøkonom,– ein útbúgving sum ikki minst bygdi á praktiskar royndir og sum seinri eisini kom henni væl við. So mikið væl, at hon gjørdi av at lata upp sína egnu ferðaskrivstovu í Keypmannahavn.

Egna ferðaskrivstovu

Í 2004 lat Theresa upp sína egnu ferðaskrivstovu í danska høvuðsstaðnum.

–Eg hevði frammanundan roynt at gera eitt so gott fyrireikingarbeiði sum gjørligt, og hóast torført var at fáa íleggjarar valdi eg at royna. Hetta var um tað mundi, tá tað gjørdist alt meira vanligt hjá fólki at bíleggja ferðaseðil á alnetinum, og røddir vóru frammi um, at tað fór ikki at vera so stórus tørvur á ferðaskrivstovum. Men eg trúði framvegis uppá, at fólk fóru at hava brúk fyri góðari tænastu; ikki minst tá tað galt at selja ferðaseðlar til eitt so

Theresa Turiðardóttir Kreutzmann

mikið ókent ferðamál sum Føroyar. Tað gekk eisini sera væl í fyrstani, men tvey ár seinri mátti eg ásanna, at kostnaðurin til eitt nú marknaðarføring og at hava eina ferðaskrivstovu var ov stórus, sigur Theresa, sum annars var sera fegin um tað góða samstarv hon hevði við Atlantic og Faroe Jet.

Eftir hetta fekk hon starv hjá Air France í Keypmannahavn. Tað var munur á at hava sína egnu lítlu ferðaskrivstovu og so koma í starv hjá einum heimsumfatandi flogfelagi og tað gjørdist henni eisini ein stór uppliving.

–Lønin var sera vánalig, men upplivingarnar og avbjóðingarnar vóru stórar og uniformarnir ótrúliga flottir. Eg hevði neyvan sæð eitt so stórt kuffert fult av arbeiðsbúnum áður, greiðir Theresa frá, sum eftir eini tíð hjá franska flogfelagnum fór til Grønlands saman

Theresa í túninum hjá býráðnum við kunningarstovuni í baksýni. Hon heldur tað hava alstóran týðning at bæði kunningarstovan og kommunan ganga hond í hond at menna ferðavinnuna, ikki bert í høvuðsstaðnum men um alt landið

við manni sínum. Hann sum kommunustjóri í nýggju stórkommununi í Nuuk meðan Theresa fyrst fekk starv hjá Air Greenland og síðani gjørdist ferðavinnustjóri í Nuuk.

Kunningarstjóri í Havn

Heimlongsulin til Føroya gjørdi tó alt meira um seg, og tá starvið sum leiðari á kunningarstovuni í Havn varð lýst leyst, søkti hon og fekk starvið. Tað er hon sera fegin um og stórtírvíst við. Og í hesum starvi koma eisini drúgvu og fjølbroyttu starvsroyndir hennara sera væl við.

Theresa sær stórar møguleikar í ferðavinnuni, sum kann geva eitt munandi størri avkast til føroyska samfelagið enn hon ger í dag. Ikki minst nú ferðavinnan er so væl skipað. Nýggja „brandið“ dámar henni væl, men tað forpliktir eisini øll, sum fáast við ferðavinnuna.

–Eitt er at fara út í heim og arbeiða fyri at fáa ferðafólk higar, annað er hvussu vit taka ímóti teimum. Her ræður um at ferðafólk altíð kenna seg vælkomnan uttan mun til hvar í landinum tey vitja. Uppgávan hjá Ferðaráðnum er at fáa fólk higar, og uppgávan hjá kunningarstovunum og veitarum er at síggja til, at alt riggar av besta slag og at

ferðafólk fáa ta kunning, sum tey hava brúk fyri, sigur Theresa.

Kring alt landið

Hóast kunningarstovan í Havn hevur sum aðalmál at taka sær av teimum ferðafólkum, sum koma til høvuðsstaðin, leggja tey eisini stóran dent á at kunna um teir møguleikar sum eru kring landið.

–Tað tænar okkum øllum best, og gera vit ikki tað, kann tað bert koma okkum aftur um brekku. Samanlagt fæst mest burtúr um øll fáa gagn av hesi vinnu. Tí gera vit nógv við at vegleiða fólk um ferðamøguleikar kring landið, alt eftir hvussu leingi tey ferðast í Føroyum, tí fólk ynskja eina so fjølbroytta uppliving sum gjørligt, sigur kunningarleiðarin í Havn.

Vinumøguleikar

Nógv verður tosað um fólkafráflyting og at fáa fólk heimaftur. Theresa ivast ikki í, at her kann ferðavinnan geva eitt munagott íkast, tí ferðavinna snýr seg um so mangt. Tað hevur stóran týðning at vit hava fólk við góðari vitan, og tí er avgjørt brúk fyri fólk við eitt nú samfelagsligari útbúgving, umframt at tað hevur eins stóran týðning at hava fólk úr lívsins skúla. Hava vit

bæði leikfólk og lærd, fáa ferðafólk ta fullfíggaðu myndina av okkum.

Ein partur innan ferðavinnuna, sum vindur nógv uppá seg, er tað vit kunnu kalla fundarvinna. Hetta at bjóða fólk higar til ráðstevnur av ymiskum slag. Ofta eru hetta fjølmentir bólkar úr øllum samfelagsstættum. Hendan vinnan kann geva nógv av sær, og harafturat eru ráðstevnurnar uttan fyri háárstíð,– júst tá vit veruliga hava brúk fyri at fáa fleiri ferðafólk og gott pláss er fyri at taka ímóti teimum, sigur Theresa, sum fegnast um, at nú tykist sum politiski myndugleikin veruliga hevur fingið eyguni upp fyri teimum møguleikum, sum ein vælvirkandi ferðavinna kann geva.

–Hóast eg havi verið uttanlands í mong ár, kenni eg føroyska samfelagið rættiliga væl og tí kenni eg meg ikki sum fremmandan fugl. Sjálv havi eg gjørt mær nakrar royndir innan vinnuna, men eg fari ikki at smoykja nakra loysn yvir onnur. Tað er av sera stórum týðningi, at øll spæla við, og at hvør einasti veitari ger sítt besta og at øll arbeiða í samljóði hvør við annan, sigur Theresa Turidardóttir Kreutzmann, leiðari á kunningarstovuni í Havn, sum nú kann gera sínar eftirmetingar av hvussu hetta summarið royndist.

Trý feløg gjørt skitsuprosjekt

Trý feløg hava boðið sær til at gera skitsuprosjekt fyri arbeiðið at umbyggja bygningin í M. A. Winthersgøtu í Tórshavn, sum Starvsmannafelagið hevur keypt.

Fimm feløg finga møguleikan at gera skitsuppskot til umbyggingina av bygninginum, sum Starvsmannafelagið keypti frá Kringvarpinum fyri 6,7 milliónir krónur.

Taka stóðu

Trý feløg tóku av og tilboðini eru lögð

fyri nevndina og umsitingina hjá Starvsmannafelagnum.

Nú skal stóða takast, um takast skal av tilboðunum, sum ráðgevararnir hava lagt fram.

Hetta er fyrsta stigið í eini ætlan at umbyggja bygningin, so at felagið fær betri karmar at virka undir.

Nógvir møguleikar

Nýggi bygningurin liggur beint við síðuna av verandi umsitingarbygningi hjá Starvsmannafelagnum. Bygningur-

in er í trimum hæddum og er góðar 1000 fermetrar til víddar. Formligi eigarin er Trygdargrunnurin hjá Starvsmannafelagnum.

Nýggi bygningurin fer at geva betri karmar fyri arbeiðinum í felagnum, m.a. hjá fakbólum, sum ætlanin er at menna. Eisini verða møguleikar fyri at onnur fakfeløg kunnu flyta inn í húsini, so at eitt livandi og mennandi umhvørvi verður skapt fyri fakfelagsvirksemi.

Spyr okkara ráðgevar á heimasíðu okkara

Starvsmannafelagið hevur fleiri ráðgevar, við ymsum førleikum, knýttar at felagnum. Nú ber til at fara inn á heimasíðu felagsins www.starvsmannafelag.fo og skriva til viðkomandi ráðgeva, um tú hevur onkran fyrispurning, sum viðkoma tínum starvi – sosialum viðurskiftum, eftirløn ella lögfrøðiligum málum. Á forsiðuni til vinstru er mynd av ráðgevnunum, har kanst tú fara inn, og velja tann ráðgevan, tú metir kann svara tínum fyrispurningi. Fyrispurningarnir verða viðgjørdir í trúnaði.

LIMAKORT

Felagið heitir á limir, ið mangla limakort, um at venda sær til skrivstovuna.

KVF-starvsfólk høvdu rætt til yvirtíð

SÁTTMÁLATULKING: Fulltíðarsettu starvsfólkini, sum vóru til arbeiðis valkvøldið 29. oktober 2011 høvdu rætt til løn fyri yvirarbeiði. Orsøkin var at valdagurin var ikki innroknaður í vaktarskipanina, sigur Fasti Gerðarrættur, sum hevur givið Starvsmannafelagnum viðhald

Orð: Dánjal Højgaard

Arbeiðir tú vanligar arbeiðstíðir og verður boðsendur at koma til arbeiðis til eina serliga uppgávu ein leygardag, eigur tú at fáa yvirtíð fyri tað.

Arbeiðir tú í vaktarskipan við skiftandi arbeiðstíðum, eigur dagurin at vera innroknaður í vaktarlistan, og gevur tá bert vaktargaldið. Er dagurin ikki innroknaður í vaktarlistan, hava eisini tey, sum arbeiða skiftistíð, rætt til yvirtíð.

Hetta er niðurstøðan hjá Fasta Gerðarrætti, sum hevur gjørt úrskurð í sáttmálatrætu millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið.

Starvsmannafelagið kærði

Starvsmannafelagið kærði málið eftir nakrar dramatiskar dagar uppundir fólkatingsvalið í 2011, sum mundi enda við, at føroyskir sjónvarpsskyggjarar sótu fyri svørtum sjónvarpsskíggja valkvøldið.

Valdagurin var leygardag 29.oktober 2011.

Kringvarpið hevði kallað til arbeiðis stóran part av manningini at senda frá valinum, og starvsfólkini høvdu fingið boð um, at tey vóru „vaktarsett“ at arbeiða hendan einstaka dagin. Hetta merkti, at tey fóru ikki at fáa yvirtíð eftir § 22 í sáttmálanum, men bert vanligt tímargjald við einum minni ískoyti – sokallað vaktargjald, sum er galdandi fyri fólk við skiftandi arbeiðstíðum.

Starvsfólkini fóru til Starvsmannafelagið við málinum, og felagið vendi sær til arbeiðsgevarasiðuna. Felagið helt

ikki at ein skipan við at vaktarseta fyri ein einstakan dag var sambærilig við sáttmálan.

Støðan var spent, og tað var um reppið, at starvsfólkini í Kringvarpinum lögdu arbeiði niður valkvøldið.

Endin var tó tann at Starvsmannafelagið fór í Fasta Gerðarrætt við málinum, sum nú hevur gjørt úrskurð og givið felagnum viðhald.

Tey uttanfyri vaktararbeiði

Í Kringvarpinum arbeiða summi starvsfólk „vanliga arbeiðstíð“, t.d. frá klokkan 8.00 ella 9.00 á morgni til kl. 16 ella 17. seinnapart. Tey arbeiða sum oftast vikudagarnar frá mánadegi til og við fríggjadag, og hava frí leygardag og sunnudag.

Onnur starvsfólk í kringvarpinum arbeiða skiftandi arbeiðstíðir. Tá verður

ein vaktarlisti gjørdur, sum vísir nær fólkini arbeiða. Hesi starvsfólkini koma ofta út fyri at arbeiða uttan fyri vanligar arbeiðstíðir, og eisini leygardag og sunnudag. Fyri hetta fáa tey eitt serligt vaktargjald eftir § 21 í sáttmálanum.

Um starvsfólki í vanligum arbeiði sigur Fasti Gerðarrættur, at tey høvdu rætt til yvirtíð eftir § 22 í sáttmálanum, tí at boðsenda teimum at arbeiða ein leygardag er álagt arbeiði út yvir vanliga dagliga planlagda arbeiðið hjá fulltíðarsettum.

Tey í vaktararbeiði

Um fulltíðarsettu starvsfólkini við skiftandi arbeiðstíð – t.v.s. tey sum ganga í vakt – staðfestir Gerðarrætturin, at eisini tey høvdu rætt til yvirtíð eftir § 22 í sáttmálanum, tí at vaktarseting-

FAKTA:

Sáttmálin millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið

§ 20 Arbeiði skipað í vaktum

Stk. 1. Til starvsfólk, ið hava skiftandi arbeiðstíðir, skal gerast vaktarlisti, sum fevnir um eitt ávíst tíðarskeið, við áseting um, nær arbeiðið skal gerast, og nær frídagarnir liggja. Arbeiðstíðin í miðal uppgjørd yvir eitt tílíkt tíðarskeið skal vera 39 tímar um vikuna. Starvsfólk eiga 3 vikur fram at vita, nær tey skulu arbeiða, og nær tey hava frí. Hetta er tó ikki galdandi fyri avloysarar og tímalønt.

§ 22 Yvirarbeiði

Stk. 1. Álagt arbeiði út yvir dagliga, planlagda arbeiðið hjá fulltíðarsettum, verður roknað sum yvirarbeiði

in av valdegnum 29. oktober var ikki innroknað í vaktarlistan hjá starvsfólkunum.

Tað, sum hendi var, at leiðslan í kringvarpinum sendi starvsfólkunum ein teldupost, har boðað varð frá, at tey skuldu arbeiða á valdegnum. Trupulleikin var, at eyka arbeiðsdagurin ongantíð varð innroknaður í vaktarlista hjá teimum, sum arbeiddu í vaktum. Vaktarlistin varð ongantíð lagaður til tann eyka vaktardagin, sum sostatt bara var „lagdur omaná ein longu gjørdan vaktarlista.“

„Tað, sum hevur týðning í hesum sambandi er, hvussu vaktarlistin hjá ein-

kulta starvsfólkunum er áðrenn og eftir at nýggju arbeiðsboðini verða givin. Fær starvsfólk ikki nýggjan vaktarlista, har nýggi arbeiðsdagurin er innroknaður í vaktarlistan, so at krøvini í § 20, stk. 1 eru lokin, liggur nýggi arbeiðsdagurin í roynd og veru uttanfyri vaktarlistan“, staðfestir úrskurðurin.

Tann sannroynd, at leiðslan í Kringvarpinum boðaði frá eyka vaktardegnum 3 vikur frammanundan valdegnum hevði hinvegin ongan týðning fyri málið, sigur gerðarrætturin, sum sipar til sáttmálásetingina í § 20, stk. 1, ið sigur, at starvsfólk eiga 3 vikur fram at vita nær tey skulu arbeiða og nær tey

hava frí. Hendan áseting merkir fyrst og fremst, at vaktarlistin eigur at vera klárur 3 vikur frammanundan.

Sostatt høvdu eisini starvsfólkini, sum arbeiddu í vaktum rætt til yvirtíð fyri at arbeiða valdagin, leygardagin 29. oktober 2011, staðfestir Fasti Gerðarrættur.

Tey starvsfólkini, sum í vaktarlistanum vóru sett at arbeiða valkvøldið í 2011 høvdu kortini bara rætt til tað vanliga vaktargjaldið - og ikki yvirtíðargjald.

Starvsmannafelagið sett kunningarráðgeva

1.september byrjaði Dánjal Højgaard í starvi sum kunningarráðgevi hjá Starvsmannafelagnum.

Dánjal Højgaard er útbúgvin journalistur og lögfrøðingur. Hann hevur arbeitt á nógvum ymiskum fjølmiðlum, m.a. í Kringvarpinum, og hevur eisini verið í starvi sum kunningarráðgevi hjá Landsverki.

Umframt at taka sær av kunning fer Dánjal eisini at taka lut í málsviðgerð, t.d. í sambandi við uppsagnir og onnur starvsfólkamál.

Álitisfólkaval fyrri framman

Álitisfólkaval verður hildið annaðhvørt ár.

Nú er so aftur tíðin komin til nýtt álitisfólkaval. Hetta verður hildið í oktober og november. Verandi álitisfólk fáa til uppgávu at skipa fyri vali millum limir felagsins, ið tey eru álitisfólk hjá.

Fyri at kunna vera vald/ur til álitisfólk er m. a. Meginreglan, at viðkomandi skal hava verið í starvi á deildini/stovninum í minsta lagi 1 ár, og hevur fulltíðarstarv.

Í seinastu semjuni frá 1. oktober 2012 við Fíggjarmálaráðið og Kommunala Arbeiðsgevarafelagið varð semja gjørd um, at tá ið tað á einari deild starvast í minsta lagi 5 limir í Starvsmannafelagnum, hava hesir limir rætt at velja eitt álitisfólk. Hetta ger at tað koma at vera eitt sindur færri álitisfólk eftir næsta val, tí áður var talan um 3 limir á eini deild, fyri at hava rætt til álitisfólk.

Limir, ið ikki hava álitisfólk, verða biðin um at venda sær til felagið.

Teir limir, ið ikki hava álitisfólk, orsaka av at ov fáir limir eru á deildini, verða biðin um at venda sær til felagið annaðhvørt á tlf 614868 ella at senda teldupost til starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo og upplýsa okkum tykkara teldupostadressu, soleiðis at tit kunnu fáa ymiska kunning frá felagnum.

Akademisering og sosialur kapitalur á breddanum

NSO- ráðstevnan í Tromsø í døgnum 2. til 5. juni 2013

Árliga norðurlenska ráðstevnan, sum fakfelagsskapurin NSO – Nordiske Statstjenestemenns Organisation – skipar fyri, varð í ár hildin í norðurnorska býnum Tromsø. Noreg hevur havt formansskapin seinasta árið, og valdu tey at leggja ráðstevnuna uppi í Tromsø.

Tromsø liggur væl norðanfyri polarkringin, so hesa árstíðina er sólin at síggja alt samdøgrið. Hesar dagar, ráðstevnan var, var av besta veðri.

Fyri Starvsmannafelagið luttóku Selma Ellingsgaard, Svend Åge Seloy og Anna Johannesen.

Á NSO-ráðstevnuni eru eisini norðurlensku arbeiðsgevararnir við, og Snorri Fjallsbak, stjóri á Lønardeildini í Fíggjarmálaráðnum, luttók tí eisini á ráðstevnuni.

Ráðstevnan byrjaði við einum fyrilestri um arbeiði í Arktis, har professarin Rolf Tamnes fra Institutt for forsvarsstudier greiddi frá um viðurskiptini undir kalda krígnum, og tann nú alt veksandi áhugan fyri Arktis umframt samstarvið í Arktis.

Martin Madsen frá Arbejderbevægelsens Erhvervsråd hevði eitt innlegg um norðurlensku vælferðartænasturnar og fíggjarligan vøkstur. Hann vísti á dynamiska ávirkan av almennum útreiðslum, so sum útbúgving, granskning, barnaansing, almennar iløgur v.m.

Sum dømi nevndi hann m.a., at eitt starvsfólk, sum tekur eina útbúgving, er 10 ár longri á arbeiðsmarknaðinum, umframt at ein pedagogur, sum tekur sær av 10 børnum, gevur 9 foreldrum møguleika fyri at vera á arbeiðsmarknaðinum.

Umframt fyrilestrar, so hevur hvørt landið sína framløgu, sum síðani verður kjakast um. Eisini er høvi at seta spurningar.

Akadamisering

Tað er altíð áhugavert at hoyra, hvat okkara systurfeløg í hinum norðurlondum hava valt at taka fram. Hesa ferðina var tann alt veksandi akademiseringin av arbeiðsmegini á breddanum hjá Ísandi og Noreg. Til flestu størvini í almennum umsitingini í Noreg krevst bachelor-útbúgving, so útvegan av nýggjum starvsfólkum er ein avbjóðing, tá start verður blint á útbúgving heldur enn at mett verður um eina hóskað útbúgving, persónligar eiginleikar og um ein er egnaður til starvið. Jú meira einstáttaðar útbúgvingarnar eru, tess meira hvørur margfeldi í almennum fyrisitingini, og starvsfólk kunnu verða yvirkvalifiserað til arbeiðsuppgávurnar, tey verða sett at røkja. Og hetta kann koma at ganga út yvir teirra egnu førleikamenning í starvinum.

Ein onnur avbjóðing í sambandi við hægri útbúgving er trýstið á lønaraset-

ingina, soleiðis at skilja, at størv við sama starvsinnihaldi verða lønt ymiskt, alt eftir hvørja útbúgving starvsfólkið hevur.

YS-Stat leggur dent á, at fáa fram positivu síðurnar av vanligu skrivstovulærni, sum er minkandi orsaka av rákinum, at allur førleiki skal koma gjøgnum hægri útbúgving.

Í Íslandi hava í dag uml. 60% av almennum starvsfólkunum hægri útbúgving. Eins og í Noregi, verða starvsfólk við hægri útbúgving sett í nýsett størv, hóast hetta ikki er eitt krav í lýsningini.

Tað er eitt lógarkrav í Íslandi, at seta tann best kvalifiseraða. Tað leiðir so aftur til spurningin, um tann við universitetsútbúgving er best kvalifiseraður til at røkja almenn skrivstovustørv.

Arbeiðsloysið hevur eisini eina ávirkan á mobilitetin hjá arbeiðsmegini.

Størri arbeiðsloysið er, størri er vandin fyri, at starvsfólk søkja størv, tey útbúgvingarliga eru yvirkvalifiserað til.

– Hetta javnar seg so aftur, tá arbeiðsloysið minkar, og fleiri útboð eru av størvum til hægri útbúgvingar.

Tó er tá stóri vandin, at tey við skrivstovuútbúgving eru farin í onnur størv og fyrisitingin tískil hevur mist týðandi vitan og førleikar. Førleikar, ið bæði eru kostnaðarmiklir og drúgvir at byggja upp aftur.

Fakfelagið hjá íslensku almennum starvsfólkunum arbeiðir fyri at tryggja limum teirra møguleikar, soleiðis at

tey framhaldandi vera ein attraktiv arbeiðsmegi innan almennu fyrisitingina.

Sosialur kapitalur

Starvsmannafelagið hevði valt at hava umrøðuevnið „Sosialur kapitalur – meiningakanning og heildarmynd“.

Starvsmannafelagið skipaði saman við Fíggjarmálaráðnum, Kommunala Arbeiðsgevarafelagnum, Føroya Tele og Posta fyri einum átaki í Norðurlandahúsinum 8. apríl, har vit settu týðningin av „Sosialum kapitali“ á breddan. Lyklahugtøkini í sosiala kapitalinum eru „samstarv – tryggleiki – rættvísi“. Hesi 3 lyklahugtøk eru m.a. grundarsteinur undir einum góðum trivnaði. Fyri at vita

hvussu tað var statt við trivnaðinum úti á okkara arbeiðsplássum, gjørdi felagið eina Gallup-kanning, sum varð lögð fram í Norðurlandahúsinum 8. apríl.

Í Tromsø greiddi Starvsmannafelagið so frá trivnaðarkanningini. Vit síggja í kanningini, hvussu ymiskur trivnaðurin er frá arbeiðsplássi til arbeiðspláss, alt eftir hvussu skerjingar og rationaliseringar hava rakt arbeiðsplássini, og samstundis eisini hvussu broytingarnar verða gjørdar, t.v.s. um starvsfólkini hava ávirkan á broytingina ella ikki.

Trivnaðarkanningin vísir manglar í samskiftinum millum leiðslur og starvsfólk. Hetta er ein avgerandi faktorur, sum má og skal virka, so starvsfólk skulu

kenna seg sædd og hoyrd, tá broytingar verða gjørdar, soleiðis at stovnurin kemur væl gjøgnum broytingarnar, og starvsfólkini kenna ognarlut í broytingunum.

Tá vit samanbera okkum við eitt nú Danmark, so liggja við hægri í máttingunum, tá tað um samstarv millum starvsfólk umræður, meðan vit liggja lægri í samskiftinum millum leiðslur og starvsfólk. Hetta er nakað vit kunnu gera nakað við, við at varpa ljós á, hvønn týðning tað hevur á trivnaðin – her undir arbeiðsavrikið hjá hvørjum einstøkum starvsfólki – at samskiftið millum starvsfólk og leiðslurnar er ein natúrligur partur í gerandisdegnum.

Hvílandi limur í Starvsmannafelagnum

Limur, ið annaðhvørt gerast arbeiðsleysir, eru í farloyvi uttan løn, ella fara undir útbúgving, kunnu gerast hvílandi limir í Starvsmannafelagnum. Hvílandi limaskapurin hevur við sær at tit varðveita samlagstryggingina og onnur rættindi, so sum avsláttur frá fyrítøkum, ið vit hava gjørt avtalu við, og avsláttur av leigu av húsum okkara.

Samlagstryggingin fevnir um lívs-trygging, hjúnaflagatrygging, trygging móti ávísam hættisligum sjúkum

umframt trygging móti ávísam hættisligum sjúkum hjá børnum undir 18 ár. Sí heimasíðuna hjá LÍV, www.liv.fo. Eisini fevnir tryggingin um eina lokalupphædd, sum fólk fáa, tá tey verða 67 ár, men henda upphædd verður niðurlaða komandi árin.

Kostnaður fyri at vera hvílandi limur er 50 krónur um mánaðin, og samlagstryggingin kostar 150 krónur um mánaðin.

Teir limir sum rinda limagjald umveg-

is ALS, mugu sjálvir rinda samlagstryggingina umframt. Hetta er eisini 150 krónur.

Um tú ætlar at gerast hvílandi limur, og vil vita hvar hesi gjöld skulu flytast, so verður tú vinarliga biðin um at venda tær til felagið á tlf. 614868 ella við at senda teldupost til starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo

Starvsmannafelagið hevur gjørt avsláttaravtalur við fleiri fyrirkur í summar

Frá 1. juli varð møguligt hjá limum Starvsmannafelagsins at fáa 10% avsláttur við keyp av nýggjum dekkum, og ókeypis dekk-kanning einaferð um árið frá **Bilasøluni** hjá **Øssur Johannesen**, Vegurin Langi 43, Hoyvík. Avtalan er galdandi, so leingi sum báðir partar ynskja tað.

1. august fingur vit avtalu við **Vælvera Fitness**, Heykavegur 6, Tórshavn, har limir fáa óavmarkaða venjing og bólkavenjing fyri 249 kr um mánaðin, og tað er 1 mánaði uppsagnartíð. Avtalan er galdandi so leingi, sum báðir partar ynskja tað.

1. august varð avtala gjørd við **Fótarøkt v/Ingunn Poulsen**, Lucas Debesargøta 8, Tórshavn. Har ber til at fáa fótarøkt fyri 350 kr. Vanligur prísur er 380 kr. Avtalan er galdandi so leingi, sum báðir partar ynskja tað.

1. september gjørdur vit avtalu við **Valdemar Lützen** amboðs-handil og lásatænastu, Skálatrøð 14, Tórshavn, har limir fáa 15 % í avsláttir av øllum vørum, tó ikki av el-amboðum. Avtalan er galdandi so leingi, sum báðir partar ynskja tað.

1. september fingur vit avtalu við **Hjá Kissa**, Tórsgøta 14, Tórshavn, sum veitir limum felagsins 15 % í avsláttir við keyp av øllum vørum. Avtalan er galdandi so leingi, sum báðir partar ynskja tað.

1. september gjørdur vit avtalu við **Faroe Travel**, Sverrisgøta 20, Tórshavn. Avtalan inniber, at limir felagsins fáa avsláttur av tænaðugjöldum, og fyrir mun burtur úr teimum seravtalum, ið Faroe Travel hevur, innan t.d. innivist, billeigu o.ø. Limir kunnu venda sær til Faroe Travel fyri at fáa meiri at vita um seravtalurnar. Avtalan er fyribils galdandi fram til 1. September 2014.

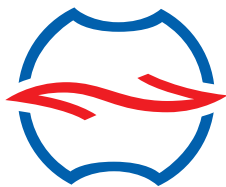
1. september varð avtala gjørd við **Sirri**, Áarvegur 12, Tórshavn og **Noa Noa**, Niels Finsensgøta 11, Tórshavn, har limir fáa 15 % í avsláttir við keyp av øllum vørum. Avtalan er galdandi so leingi, sum báðir partar ynskja tað.

Limir skulu vísa limakort sítt fram, fyri at fáa avsláttur. Um limur ikki hevur ognað sær eitt limakort, ber til at venda sær til felagið, so verður tað sent liminum. Til ber at fara inn á heimasíðu felagsins **www.starvsmannafelag.fo**.

Á forsiðuni er leinki nevnt limatilboð. Umvegis hetta ber til at síggja allar tær ymsu avtalurnar, ið eru fingnar í lag. Starvsmannafelagið takkar hjartaliga øllum nevndu fyrirkunum fyri teirra stuðul.

SP/F

Sirri

Faroe Travel

VALDEMAR LÜTZEN

AMBOÐ · MASKINUR · LÁSATÆNASTA · RUSTFRÍTT TILFAR

Bilasolan.fo

Nýggi Audi A3 Sportback
Langt á odda.

Audi Vorsprung durch Technik

Bilasolan
Vegurin langi, 339700

UÆLUVERA FITNESS

X-FIT
CROSSTRAINING
MMA
KETTARÁÐS
VENJING
UX-CROSS

UÆLUVERA FITNESS

ÖSKVIRIS VENJING FIBA 3-4 OKT

+400M2
1 OKT MEIRA PLASS Í THÓRSBÆNUM
NÚ STÖRSTA FITNESS Í FO
ÖLL ERU VELKOMIN TIL
ÖSKVIRIS VENJING FIBA 3-4 OKT

RING TIL OKKUM
320 310

DYGD OG STÍLUR
FRÁ INNAST TIL UTTAST
Í KLÆÐUM FRÁ KISSA

VIT UMBOÐAÐ MILLUM ÖNNUR HESI MÉRKI:
CARL GROSS • NORDAL • SUNWILL • LINDBERGH • JACK'S • BISON
BOSWEEL & SONS • BELIKA • CLIPPER • CANSON OF DENMARK.

P/F hjá KISSA

Tilgangur - 100 Tónarar - Tel 51 13 95
kissas@olivant.fo

Fótaræktin í Miðbýnum
v/ingunn M. Poulsen
Stats. Aut. Fóttaræputur
Lucas Debesarg, 8
FO-100 Tórshavn
Tlf. 21 47 00

VETRARKLÁRAR
fótur

FORKELA TÍNAR FÓTUR OG GEV TEIMUM
EINA VIÐGERÐ HIJÁ FÓTTARÆPUTI.

MINST TIL AT FARA VÆL VIÐ FÓTUNUM OG ANSA EFTIR TEIMUM ALT
LÍVIÐ. FYRIBYRG TRUPULLEIKUM, SO SUM NIÐURGRÓGVIN NEGL,
LÍKTORN, HØRÐ HÚÐ V.M.
ELLA HEVUR TÚ LONGU FINGIÐ TRUPULLEIKAR ER ONKI AT BÍÐA
VIÐ.....

Fot-ingunn@olivant.fo

Fakfelagssamtakið NTR nýggja leiðslu

VAKTARSKIFTI: Felagsskapurin NTR, sum er eitt samstarv millum norðurlendsk fakfeløg, ið hava sáttmála við kommunurnar, hevur fingið nýggjan formann.

NTR hevði fund í Stokkhólmi í farnu viku, har felagsskapurin valdi nýggjan aðalskrivara og nýggjan formann.

Norðmaðurin Knut Roger Andersen varð valdur til nýggjan aðalskrivara. Andersen er royndur fakfelagsmaður og arbeiðir í dag sum politiskur ráðgevi í norska fakfelagnum Delta, sum er eitt av feløgnum í NTR.

Andersen tekur við eftir eftir Dan Nielsen, sum hevur verið aðalskrivari í NTR tey seinastu átta árin.

Samstarvið í NTR er skipað í ein politiskan og ein umsitingarligan part, og er tað tann politiski parturin, sum velur aðalskrivaran.

NTR valdi eisini nýggjan formann á fundinum í Stokkhólmi. Nýggjur formaður er Bodil Otto, sum er forkvinna í danska fakfelagnum HK Kommunal.

Norðurlendsk samstarv

NTR stendur fyri Nordisk Tjenestemanns Råd, og umboðar arbeiðstakara-felag í Norðurlondum, sum hava sáttmálar við kommunurnar. Limafeløgini í NTR eru Vision í Svøríki, HK kommunal og Kommunale Chefer, Gentofte

og Frederiksberg kommuneformening, BSRB í Íslandi, Delta í Norra og Starvsmannafelagið.

Samsstarvið umboðar tilsamans 317.000 arbeiðstakarar í almenna sektorinum í Norðurlondum.

Arbeiðið í NTR

NTR skipar á hvørjum ári fyri ráðstevnu, har mál av felags áhuga fyri fakfeløgini verða viðgjørd. Ráðstevnan seinast var í Íslandi og var evnið figgjarkreppan í Íslandi. Ráðstevnan næstu ferð verður í Danmark.

Harumframt hittast umboð fyri samstarvsfeløgini nakrar ferðir um árið. Føroysku umboðini á fundinum í Stokkhólmi vóru Súni Selfoss, næstformaður í Starvsmannafelagnum, sum situr í politiska samstarvsbólkinum, og Guðrið Joensen, samskipari í Starvsmannafelagnum, sum er umboð í tí umsitingarliga bólkinum.

Svanhild Joensen fekk blómutyssir og heiðursgávu frá Mentamálaráðnum fyri trúgvna tænastu í føroyska skúlaverkinum

Hálva øld í skúlans tænastu

STARVSDAGUR: Fríggjadag 27. september var almenn mót-tøka í Mentamálaráðnum í sambandi við at Svanhild Joensen úr Havn hevur arbeitt í skúlaverkinum í samfull 50 ár.

Fitt av fólki varð samankomið í mót-tøkuhølunum hjá Mentamálaráðnum til hátíðarhaldið fríggjadagin 27. september. Landsstýrismaðurin í mentamálum og aðalstjórin í Mentamálaráðnum hildu røðu, og aðrir av hennara starvs-feløgnum søgdu eisini nøkur orð.

Byrjaði hjá Wahl

Svanhild Joensen var bert 16 ára gomul, tá hon byrjaði í skúlafyrisitingini. Tá var arbeiðsstaðið ríkisumboðið og Ríkisumboðsmaðurin kallaðist Mogens Wahl.

Í 1979 var skúlaverkið yvirtikið. Tá kom Svanhild á Landsskúlafyrisitingina, har hon sum lønarfulltrúi fekk dagligu leiðsluna av lønarskrivstovuni.

Gjøgnum árinu hevur arbeiðsgevarin havt ymisk nøvn: Ríkisumboðið, Lands-skúlafyrisitingin, Undirvísingar- og Mentamálastýrið, Mentamálastýrið og seinastu árinu Mentamálaráðið.

Ordan í

Á samkomuni í Mentamálaráðnum fekk Svanhild nógv góð skoðsmál. Sagt

varð, at hon hevur verið bæði arbeiðs-som, álítandi, hugsandi, dugandi, still og drúgv.

Samstundis kom fram, at Svanhild hevur bein í nøsini og at hon sum løn-arfulltrúi altíð hevur lagt dent á, at alt fer rætt fram.

–Tað er respekt millum skúlaleiðarar um tað, tú sigur. Tú ert rættvís, so at teir skulu hava tað, sum er ásett, men heldur ikki meira. Royna teir at snýta ella at finna kreativar loysnir, sum liggja uttanfyri karmarnar, so finnur tú tað

Ovast: Fyrrverandi leiðari á Landsskúlafrisingini, Petur Jacob Sigvardssen, var millum teirra, sum vóru komin í Mentamálaráðið at heilsa upp á Svanhild Joensen.

Niðast: Svanhild saman við Arne Arnskov, sum hon arbeiddi saman við tey fyrstu árin, tá ið skúlin hoyrði undir Ríkisumboðið.

umgangandi og so verður feilurin rætt-
aður, segði Poul Geert Hansen í røðu
síni.

Stórar broytingar

Hesi 50 árin hevur Svanhild arbeitt
undir trimum ríkisumboðsmönnum, 18
landsstýrismonnum og trimum aðal-
stjórum. Og tøkniliga hevur menningin
verið stór:

–Tá eg sigi ommubørnunum frá tí
at hava skrivimaskinur, duplikator við
stenslum og telex í staðin fyri teldur,
fartelefonir v.m., og hvussu tað var at
ganga alla Havnina runt at gjalda rokn-
ingar í staðin fyri at flyta við heima-
banka, spyrja tey hvørji øld eg eri frá,
tók hon skemtiliga til á samkomuni í
Mentamálaráðnum.

Teldan Svanhild

Sum lønarfulltrúi hevur Svanhild sitið í
eini lyklastøðu.

Bjørn Kalsø, landsstýrismaður helt fyri,
at eingin ivi er um, at nøvnini á fleiri
túsund føroyskum lærarum, føðingardøg-
um, p-tølum og tímum til hettar og hatt-
ar, munnu rúmast í høvðinum á Svanhild.

Kortini sæst tað ikki á skinninum, tá
ið hon kemur trippandi niðan eftir Hoy-
víksvegnum um morgnarnar, at „her
kemur telda skúlans og at hon hevur
gingið her í fimti ár“, segði landsstýris-
maðurin. Og legði skemtandi afturat:

–Í hesum menningartíðum, tá ið alt
skal mennast, vil eg mæla til, at næstu
ferð, ið skúlin fer undir at menna eitt
telduforrit, sum skal tæna føroyska
skúlaverkinum, skal tað stutt og greitt

kallast Svanhild. Hetta ljóðar kanska í
oyrunum á summum, sum at ein nýggj
ódn er á veg. Men eg havi eisini onkurs-
vegna varhugan av, at tað er hetta, vit
hava brúk fyri, nú Svanhild hevur boðað
frá, at hon fer at gevast í starvi sínum í
skúlans tænaðu.

Svanhild Joensen er úr Svínøi, men
hevur búð meginpartin av lívinum í
Havn. Hon er gift við Ragnar C. Joensen.

Svanhild hevur avgjørt, at leggja frá
sær á nýggjárinum, nú hon nærkast
67 árum.

Starvsmannafelagið ynskir henni til-
lukku við 50 ára starvsdegnum og góða
eyndu sum komandi eftirlønarfólk.

Fyrilestur um fólkaræði og innlit

Umleið 100 fólk leitaðu sær til fyrilestrar-og kjaktiltakið, sum fakfeløg og ungmanna feløg skipaðu fyri í hølum Starvsmannaelagsis mánakvøldið 2. september.

Hallbera West, stjórn málafrøðingur, helt fyrilestur um fólkræði í breiðari merking. Hon vísir m.a. á vandan við at sakkunnleikin í fyrisitingini ikki verður tikin við í avgerðirnar. Hon helt, at politiska stýringin í Føroyum er alt ov nógv merk av eini patriarkalskari mentan, har tað verður lurtað meira eftir fólki, ið hava makt enn serfrøðingum við fakligum innliti.

Frágreiðingin um 80-ini staðfesti, at eitt veikt embætisverk og vantandi serfrøði vóru millum orsøkirnar til vanstýringina. Hallbera West harmaðist um, at almenna fyrisitingin ikki hevur livað upp til tilmælini í frágreiðingini um 80-ini. Hon helt at ein grundleggjandi hugburðsbroyting til fólkaræði má til í fyrisitingini um vit skulu fáa upplýstar avgerðir. Og at hetta má byrja við eini almenn-

ari hugburðsbroyting, sum byrjar við uppalingini av okkara egnu børnum.

Alment innlit

Kári á Rógvi, doktari í lögfrøði, helt fyrilestur um alment innlit og um týðningin av, at almenningurin fær innlit í grundlagið, tá ið landsins myndugleikar taka avgerðir.

Hann greiddi frá reglunum um alment innlit og segði, at alment innlit eru grundleggjandi fólkaræðiligar rættindi. Innlit er fyrndargomul grundregla, og vanlig treyt fyri at reglur og lógir hava gildi er at tey eru almannakunngjørd.

Kári á Rógvi setti spurnartekn við um Innlendismálaráðið hevði heimild at nokta almenninginum innlit í sáttmálan millum landsstýrið og danska pensjónsfelagið. Hann eftirlýsti størri trúskap í fyrisitingini móttvegis opinleika

og gjøgnumskygni og segði seg vóna, at umbøninar um innlit verða royndar hjá løtingsfólki.

Kári á Rógvi helt eisini, at løtingsfólk áttu ikki latið seg binda niður av tagarskyldu. Hann ráddi tingfólkunum til at taka av tilboðnum um at lesa sáttmálan, men síðani at endurgeva innihaldið av tingsins røðarapalli. Við hesum sipaði hann til, at tingfólk hava viðkað talufrælsi og kunnu ikki rættarsøkjast fyri tað, tey siga á tingsins røðarapalli, uttan við tingsins samtykki.

Fyrilestrar- og kjakkvøldið varð hildið í samband við málið um Eystur-oyartunnilin, har fakfeløg og politisk ungmanna feløg hava ávarað ímóti at fólkaræðiligar grundreglur eru settar til vikis og faklig tilmæli eru tagd burtur ella lítisgjørd.

Starvsmannafelagið skal vera politískt virkið

Skal starvsmannafelagið vera politískt virkið?

Ja, það er mín heilt greiða sannfæring. Ein rættiliga stórir partur av teimum avgerðum, ið tiknar verða, eru politískt relateraðar, so ella so.

Súi Selfoss, skrifvar

Ein vanlig og avgerandi uppgáva hjá felagnum er at gera viðmerkingar til lógaruppskot, sum skulu leggjast fyri lógtingið. Tingnevndirnar, ið viðgera málini fyri og millum tingviðgerðirnar, senda teimum, ið nevndirnar meta hava servitan ella áhugamál á økinum, málið til hoyringar og sleppur felagið at geva eitt skrivligt svar.

Tá svarskrivini eru komin inn, verða tey viðgjørð í nevndini. Eftir tað kunnu feløgini verða innkallað til munliga hoyring, har tey kunnu greiða nærri frá, hvat hugsað verður um í skrivliga svarinum.

Starvsmannafelagið ger eisini viðmerkingar til mál av sínum eintingum, so sum til figgjarlógina, lógmansrøðuna

og onnur lótingsmál, sum beinleiðis ella óbeinleiðis raka limir felagsins. Millum annað samanleggingar av stovnum.

Av nýggjastu málunum kunnu nevast flatskattaskipanin, sum vit meta rakar skeivt við tað at lág- og miðallønirnar lítið ella einki fáa burturúr. Skattingin av eftirlønini við inngjald, heldur enn við útgjald, hevur fingið drúgva viðgerð í felagnum. Eitt er, at skattapengarnir koma at resta í hjá landshúsráðgjafum í framtíðini, annað er, at skatturin av hesum hart uppspardu krónunum er hækkaður 5 prosentstig, úr 35 til 40%. Sum um láglønarinntøkurnar ikki hava verið úti fyri nóg stórum vanbýti, tá umræður skattalættan, sum gevur teimum við høgu inntøkunum bróður-

partin av skattalættanum. Teimum sum hava møguleikan at spara upp sjálvi til sína eftirløn.

Í viðtøkum felagsins stendur, at Starvsmannafelagið er ikki partapolitískt, og tað halda vit okkum til. Tað forðar okkum tó ikki í at hava eitt óformligt samstarv við politisku flokkarnar. Og tað hava vit eisini í ávisan mun. Ikki óvæntað, er tað so at siga bara samband við flokkarnar vinstru megin miðjuna, sum er heilt náttúrligt, tí søguliga sæð er fakfelagsrørslan sprottin úr politisku hugsjónunum á vinstraveinginum. Tó skal eingin ivi verða í, at Starvsmannafelagið altíð kemur at viðgera og viðmerkja politisk mál, óansæð hvør situr við valdið.

Tað er av alstórum týðningi, at fakfelagsrørslan stendur saman. Tí er tað at frøast um, at tey tiltøkini, ið hava verið seinastu tvey árin, hava fingið so góða og breiða undirtøku millum feløgini. Stór og smá, almenn og privat og há- og láglønarfeløg hava staðið lið um lið og varpa sama boðskap til politiska mynduleikan. Eg ivist onga løtu í, at hetta hevur gjørt mun og hevur fingið tey fólkavaldu at lurta. Um ikki eftir øllum, ið sagt er, so eftir onkrum av tí.

Samanumtikið eigur og skal Starvsmannafelagið eftir mínum tykki vera politískt virkið í málum, har felagið metir, at politiska valdið kemur inn á mál, sum beinleiðis ella óbeinleiðis hava ávirkan á limir felagsins.

Starvsmannafelagið á fólkafundinum 2013

Starvsmannafelagið var millum teir umleið 30 felagsskapirnar, sum tóku lut á Fólkafundinum, sum var í Klaksvík fríggjadagin 20. og leygardagin 21. september.

Felagið hevði bás í KÍ-høllini, har kunnað varð um virkseimið í felagnum. Meiri enn 1500 fólk vitjaðu Fólkafundin og av teimum vóru fleiri sum stukku inn á gólvið á básinum hjá Starvsmannafelagnum, og vóru tildømis fleiri skúlaungdómar framvið fríggjadagin.

Á básinum lógu faldarar frammi og ein framløga var á telduskíggja, har virkseimið í stuttum varð lýst.

Fólk frá umsitingini og nevndarlimir vóru á staðnum, sum kundu svara spurningum frá teimum, ið komu framvið. Umframt at fáa eitt prát

høvdu tey vitjandi eisini høvi, at vera við í eini spurnarkapping, har tey sluppu at gita nøvnini á nevndarlimum í Starvsmannafelagnum.

Starvsmannafelagið skipaði eisini fyri pallborðsfundi, har evnið varð politikkur og fakfeløg.

Fyri Starvsmannafelagið er fólkafundurin eitt kærkomið høvi at varpa ljós á felagið og týðningin av fakfelagsvirksemi. Fólkafundurin í ár varð hildin undir einari og somu lon, í KÍ-høllini og Badmintonhøllini, sum eru sambygdar. Hetta var ein fyrimunur sammett við fólkafundin í Hoyvík í fjør,

har virkisøkið ikki varð so miðsavnað sum í Klaksvík.

Fólkafundurin er ein politiskur/demokratiskur festivalur. Slíkir festivalar vera eisini hildnir í fyra av okkara grannalondum: Svøríki, Norra, Finnlandi og Danmark.

Endamálið er at savna myndugleikar, feløg, áhugafeløg og einstaklingar á einum og sama stað til tveir gevandi dagar – og harvið minka um frástøðuna millum ymsu aktørarnar í samfelagnum.

Fakfeløg: Nei til partapolitiskt parlag

Kjakfundur: Fakfeløg eiga ikki at stuðla ávísum politiskum flokkum. Heldur eiga tey at søkja sær stuðul tvørturum floksmørk fyri at tryggja sær ávirkan. Hetta vóru leiðararnir í seks fakfeløgum meira ella minni samdir um á kjakfundi í Klaksvík 21. september

Politisku flokkarnir í Føroyum skulu ikki rokna við stuðli frá fakfeløgnum í bræði.

Vandi er fyri at limir fara at rýma úr fakfeløgnum, um feløgini velja at binda seg formliga til ávísar politiskar flokkar – figgjarliga ella moralskt – upp undir eitt val.

Tí kunnu feløgini koma at missa meira enn tey vinna.

Hetta var høvuðsniðurstøðan, tá ið leiðararnir í seks feløgum á privata og almenna arbeiðsmarknaðinum kjakaðust um sambandið millum politikk og fakfeløg á Fólkafundinum um fólkaræði, sum var í Klaksvík í september.

Feløgini, sum vóru umboðað, vóru Føroya Arbeiðarafelag, Skipara- og

Navigatorfelagið, Starvsmannafelagið, Heilsurøktarafelagið, Pedagogfelagið og Búskapar- og Løgfrøðingafelagið.

Mótmæltu mannagongdunum

Starvsmannafelagið skipaði fyri kjakinum, eftir at limir í fleiri fakfeløgum høvdu sýnt sína ónøgd við, at feløgini skipaðu fyri stórum mótmælistiltaki á Vaglinum fyrr í heyst. Kritikkurin hevur ljóðað, at hetta var at fara út um tað mandat, sum limirnir hava givið feløgnum.

Øll feløgini, uttan eitt, hildu tó fast við, at tað var rætt av fakfeløgnum at skipa fyri mótmælunum. Dentur varð lagdur á, at talan var um, at tey átalaðu, at grundleggjandi mannagongdir í samfelagnum vóru skúgvadar til viks. Og

at hetta mál ikki var partapolitiskt á nakran hátt.

Skipara- og Navigatorfelag helt kortini, at feløgini fóru út um sítt endamál sum fakfeløg, tá ið tey skipaðu fyri mótmælistiltakinum. Formaðurin í felagnum Eyðstein Djurhuus helt, at feløgini fóru farin at fattast við politikk fyri at káva út yvir, at tey ikki megnaðu at loysa sínar kjarnuuppgávur, sum t.d. sáttmálasamráðingar, og kallaði hann hetta eina „oversprings handling“.

Hesum vístu hini feløgini staðiliga aftur.

Tey mettu, at tað er ein misskiljing, at mótmælistiltakið á Vaglinum var eitt politiskt tiltak, sum varð vent móti tunlinum sum so. Tað snúði seg um at verja fakligheitina hjá embætisfólkun-

um og fólkaræðisligar mannagongdir í politiska arbeiðinum. Spurningurin um hvørt tunlar skulu byggjast ella ikki, ella um hesir skulu vera privatir ella almennir, er hinvegin ikki eitt mál fyri fakfeløgini, vístu fleiri av feløgunum á.

Einki parlag

Kjakfundurin byrjaði við at Ingolf Olsen, virkandi formaður í Miðlafelagnum, greiddi frá sambandinum millum fakfeløg og politikk í søgu og samtíð.

Í kjakinum, sum kom aftaná, vóru fakfelagsleiðararnir samdir um, at skulu fakfeløgini røkka sínum málum, mugu tey royna at ávirka politiskar flokkar og politisku skipanina.

Kortini var eingin teirra hugaður at ganga somu leið sum eitt nú LO í Noreg

og stóra meginfelagið 3F í Danmark, sum beinleiðis hava stuðlað politiskum flokkum upp undir val.

Hóast summi av feløgunum vístu á, at tey søguliga og í endamálsorðingum liggja næst flokkunum á vinstravonginum, so var tað kortini eingin av fakfelagsleiðarunum, sum var sinnaður at ganga í skrásett parlag við nakran politiskan flokk.

Fleiri av feløgunum vístu tó á, at eitt ávíst samstarv við politisku flokkarnar er neyðugt, um kjarnumál skulu fáast ígjøgnum. Men her kann tað vera neyðugt at søkja sína ávirkan gjøgnum flokkar í øllum tí politiska spektrinum, heldur enn at leggja seg uppat ávísum flokkum, varð sagt.

Tey, sum manna pallborðið eru:

Georg F. Hansen
formaður í Føroya Arbeiðarafelag

Selma Ellingsgaard
forkvinna í Starvsmannafelagnum

Majbritt Mohr
forkvinna í Heilsurøktarafelagnum

Maud W. Hansen
forkvinna í Pedagogfelagnum

Leivur Persson
formaður í Búskapar- og Løgfrøðingafelagnum

Eyðstein Djurhuus
formaður í Skipara- og Navigatørfelagnum

Fakfelagsstuðul til politiskar flokkar

Í hinum norðurlondunum hevur verið, og er partvíst enn, siðvenja, at fakfeløg stuðla vinstravonginum fíggjarliga, eins og vinnulívið stuðlar høgravonginum. Um avleiðingar, fyrimunir og vansar fyri hvønn av hesum røddi Ingolf Olsen, journalistur, á Fólkafundinum í Klaksvík, fyri síðani at umrøða støðuna í Føroyum, sum hevur verið og er øðrvísi

Ingolf vísti á, at søguliga sæð hava politiskir flokkar og fakfeløg altíð verið tætt tengd hvør at øðrum. Politiskir flokkar eru sprotnir úr fakfelagsrørsluni og øvugt. Báðir partar hava virkað fyri somu sök, og tí hevur ikki hildið at vera annað enn natúrligt, at fakfeløgini, við sínum mongu limum og harvið fíggjarligari orku, hava latið flokkunum, sum hesi hava hildið seg til, fíggjarligan stuðul.

Sum eitt úrslit av rákinum og fólksliga kravinum um gjøgnumskygni og opinleika hesi seinastu árin, hevur almikið ljós verið varpað á hvaðani politisku flokkarnir fáa sínar pengar. Serliga hevur áhugin verið vendir móti fakfeløgum. Við hesum broyttist hugburðurin hjá mongum fakfeløgum, sum óttaðust at tað fór at leka úr teimum siðbundnu fakfeløgum og yvir í tey tvørpolitisku ella ópolitisku, og fleiri teirra góvust við at lata vinstravonginum fíggjarligan stuðul. Ingolf vísti á, at í Danmark førði hetta við sær, at borgarligu flokkarnir, sum vinnulívið stuðlar fíggjarliga, gjørdist munandi betri fyri t.d. til e at reka valstríð. Borgarligu sponsorarnir kunnu loyva sær at gera næstan alt sum teir

Ingolf Olsen

vilja, meðan fakfeløgini mugu halda seg aftur av ótta fyri at missa limir, segði Ingolf.

Ymiskar áskoðanir

Tað eru, sum vera man, ógvuliga ymiskar áskoðanir, bæði í fakfelagsrørsluni og millum vinnulívsfólk, um stuðul til politiskar flokkar. Tað verið seg fíggjarligur ella bert moralskur stuðul. Ymisk-

ar meiningar eru eisini um, hví stuðul skal latast ella ikki, og hvørjar avleiðingarnar kunnu verða av hvørja leið man velur.

Ingolf vísti á nakrar teirra. M.a. á sjónarmiðið hjá formanninum hjá danska Fødevareforbundet NNF, sum heldur tað hava týðning, at fakfeløgini vinsturmeigin og vinnulívið høgrumegin stuðlað politiskum flokkum fíggjarliga,

tí tað gevur javnvág í stuðlinum. Og við stuðlinum fylgir eitt trýst, sum stavar frá vandanum fyri at missa stuðulin aftur. Hesin sami fakfelagsformaður sigur, at stuðulin noyðir flokkarnar at hava ein sjónligan og nøkulunda greiðan vinnu- og arbeiðsmarknaðarpolitikk, og rætta inn sum frægast fyri ikki at missa stuðulin, ið fremur verkið, vil hann vera við.

Í sambandi við stórtingsvalið í Noregi herfyri varð eisini dúgliga kjakast um spurningin um figgjjarligan stuðul til flokkar. M.a. orsaka av einum millióna stuðli frá norskum ríkum til Høgraflokkinn. Ætlan hansara var eisini at stuðla framyvir, men hann slepti tankanum orsaka av, at hann kendi seg undir trýsti frá formanninum í Arbeidaraflakkinum. Tað fekk so eisini norska LO at umhugsa teirra støðu til figgjjarligan stuðul.

Ein av oddamonnunum í einum limafelag hjá LO talaði harðliga at stuðlinum, sum LO letur, og helt hetta vera ein óskikk, sum tíðin er farin frá og sum tí skal avtakast. Høvuðsorsøkina segði hann vera, at verri enn so allir LO-limir atkvøða í vinstra borð, og at fleiri kenna seg provokeraði av at rinda limagjald, sum m.a. verður brúkt at stuðla einum ávísu flokki.

Kann mutra

Eftir at ovurstórar peningagávur vórðu avdúkaðar í sambandi við norska valstriðið, er onkur farin so langt sum at skjóta upp, at privat sponsoring, vinnulig sum fakfelagslig, fullkomiliga skal bannast. Hetta kom serliga fram, tá tað frættist, at eitt orkufelag hevði stuðlað einum ávísu flokki við stórar peningaupphædd, tí hesin stuðul kundi fatast sum ein roynd at mutrað hendan flokk, sum tá umsat orkumál í stjórnini.

Almenn stuðulin til politisku flokkarnar í Noregi er tó munandi størri enn hin vinnuliga og privati. Í fleiri forðum dupult so stórir, og tað hevur fingið, bæði politikarar og leikfólk, at finnast at tí, eftir teirra tykki, alt ov stóra stuðlinum.

Oðrvísi í Føroyum

Eftir at Ingolf hevði greitt frá hesum viðurskiptunum uttanfyri okkara landoddar, vendi hann til heimligu viðurskiptini.

– So vítt eg veit, hava føroysku fakfeløgin ikki veitt stuðul til politiskar flokkar. Í øllum forðum ikki skipað.

Men kortini hava sterkar bindingar verið og eru tað enn millum fakfeløg og politiskar flokkar, tó at hesar bindingar ofta ikki kunnu samanberast við tær í hinum Norðurlondunum. Oftast hava tær verið óformligar.

Næstan alla ta tíðina Tjóðveldisflokkurin hevur verið til, hevur hann verið roknaður sum ein fiskimannaflokkur. Og tað er ikki endiliga tí, at stevna floksins ella annað beinleiðis tala fyri, at hann skal hava tann leiklutin fram um eitt nú Javnaðarflokkinn. Helst er tað tí, at Erlendur Patursson, ein av stovnarum floksins, var formaður í Føroya Fiskimannafelag í eitt langt áramál, har hann eisini var annaðhvørt tinglimur ella landsstýrislimur.

Her skapti tann tilvildarlaga støðan, at sami persónur myndaði eitt fakfelag og ein ávísan flokk, eina máttmikla synergieffekt, ið fyrst og fremst gagnaði flokkinum. Talan var ikki um figgjjarligan stuðul frá Fiskimannafelagnum til Tjóðveldisflokkinn, men Erlendur var so mikið avhildin sum formaður í fakfelagnum, at ein stórir partur av tess limum eisini stuðlaðu honum politiskt.

Hetta tilknýti vardi til fyri heilt fáum árum síðani, tá Tjóðveldisflokkurin, eftir at hava skift navn til Tjóðveldi, gjørdi seg til talsmann fyri ein nýggjan – onkur vil kanska siga kollveltandi – fiskivinnupolitikk.

– Hesin nýggi politikkurin er ikki vorðin adopteraður av limunum í Fiskimannafelagnum. Kortini vil eg halda, at nógvir fiskimenn enn velja flokkinn, tó langt frá í sama stóra lutfalli sum fyrr.

Verkamannafylkingin

Eitt annað dømi um eina – skulu vit kalla tað immateriella – binding millum ein flokk og fakfeløg er Verkamannafylkingin, sum í 1994 varð stovnað av

millum annað táverandi formanninum í Føroya Fiskimannafelag, Óla Jacobsen, og táverandi forkvinnuni í Føroya Arbeidaraflag, Ingeborg Vinther. Á valinum í 1994 blivu bæði vald á ting, men hann fór seinni í landsstýrið.

Bæði høvdu tey annars meira og minni alment bekent seg til Javnaðarflokkinn, áðrenn nýggi flokkurin varð stovnaður í ringastu krepputíð nakrantíð í Føroyum.

Óli Jacobsen segði í samrøðu við Rás 2, tá hann fyri stutt síðani fylti 70, at hann tá, fyri skjótt 20 árum síðani, kendi tað sum Javnaðarflokkinum ikki gav sær far um hann og hann tí var fyri vanbýti. Tí vendi hann honum bakið.

Hann tók farloyvi frá formanssessinum í Fiskimannafelagnum, meðan hann sat í landsstýrinum, men Ingeborg Vinther helt fram sum forkvinnu í Føroya Arbeidaraflag, meðan hon røkti tingsessin, hetta eina valskeiðið Verkamannafylkingin var umboðað á tingi.

Hóast split kom í Verkamannafylkingina, millum annað tí at Óli Jacobsen fór í landsstýrið, so heldur hann seg hava fingið nakrar týðningarmiklar fakfelagsligar sigrar burtur úr hesum landspolitiska eksperimentinum hjá fakfelagsrørsluni: Nevniliga sjómannafrádráttin, mvg-frí sjóklæði og arbeiðsloysisskipanina.

Óli Jacobsen sigur seg ongantíð hava gjørt móti síni samvitsku – eg skilji tað soleiðis, at hann meinar sína fakfelagsligu samvitsku – í sínum landspolitiska virki.

Ingeborg Vinther hevði hinvegin ilt vit at sameina sína persónligu og sína fakfelagsligu samvitsku við tingarbeiðið.

Hon hevði vent Javnaðarflokkinum bakið, tá hann eftir kanónvalið í 1990, har flokkurin fekk tíggju tinglimir og tvífaldaði tingmannatalið, fór í samgongu við Fólkaplokkinn og framdi fleiri skerjingar, ið avgjørt ikki hóvaðu forkvinnuni í Føroya Arbeidaraflag. Millum annað tók henda samgongan prístalsviðbótina av.

Hon varð tó ongantíð nøgd við kósina hjá Verkamannafylkingini, eftir at hon hevði vunnið ein tingsess fyri henda flokkinn, og hon stillaði ikki upp aftur.

Kompromis og rossahandlar

– Í bókini „Ingeborg“, eitt heiðursrit eg skrivaði um hennara longu formanstíð í Føroya Arbeðarafelag, sigur hon soleiðis:

„Eg var so góðtrúgvín, at eg helt, at eg kundi líta á, at ætlanin var at fremja tað, sum stóð í samgongu-skjalinum, og sum var okkara grundarlag fyri at fara í samgongu. Men eg lærði skjótt, at tað mest snúði seg um ikki at missa valdið. Tað sum frammanundan hevði verið ófrávikiligt, skuldi flokkurin knappliga víkja frá og gera semjur um, so samgongan ikki slitnaði.“

„Tí gjørdi eg eisini skjótt av, at landspolitikkur ikki var nakað, eg skuldi halda fram í“

Eg haldi, at hetta úttalilið greitt prógvar, at tað ber illa til at ganga á odda í einum fakfelag, har krøv og væntanir hjá limunum eru nøkulunda homogen, og samstundis luttaka í stjórnandi landspolitikki við tí sum tað inniber av neyðsemjum og rossahandlum.

Eg giti, at Óli Jacobsen var heppin, at hann slapp undan at koma í somu per-

sónligu konflikt sum Ingeborg, og hevði hann hildið áfram at vera í landspolitikki og fakfelagspolitikki samstundis, hevði hann uttan iva rent seg í slíkar konfliktir fyrr ella seinni.

Ingeborg Vinther gavst tó avgjørt ikki at gera sína ávirkan galdandi, tá hon aftur var fakfelagsforkvinna full-time. Tvørturímóti. Hon sigur sjálv, at hon er javnaðarkvinna av hjarta, men hennara vald hevur altíð verið stórt, tí hon nær-um konstant hevur hótt við at venda flokkinum

baki. Serliga undir leiðsluni hjá Jóannesi Ejdesgaard var Føroya Arbeðarafelag meira figgindi Javnaðarflokksins enn vinur.

Hesi dømini úr føroyskum politikki vísa, at immateriellur politiskur stuðul ella mótstøða kunnu hava minst eins stóra meg, um ikki størri, enn massivur figgjarligur stuðul.

Tó er ikki rætt at gera ta samanberingina, tí figgjarligi stuðulin skal brúkast til praktiskt valstrið. Tað kann sjálvsagt hava stóran týðning fyri at fáa eitt gott valúrslit, at tann parturin riggar væl

– her hugsi eg um lýsingarherferðir, plakativ og annað, sum kostar.

Balansugongd

Samanumtikið kunnu vit staðfesta, at tað er ein balansugongd, tá eitt fakfelag skal taka støðu til um og hvussu tað skal stuðla politiskum flokkum.

Fremsti vandin er, at limir melda seg út, tí teimum ikki dámar flokkarnar, ið fakfelagið stuðlar. Hesin vandin er heldur minni í Føroyum enn eitt nú í Danmark, tí her eru ongi alternativ, „gul“ feløg at flýggja í.

Eisini eigur at avviga, í hvønn mun politiski mótpolurin, teir borgarligu flokkarnir, verða stuðlaðir. Her haldi eg sjálvur, at vit bara við at hyggja at valstriðum seinasta val sóu, at ávísir borgarligir flokkar høvdu meira pening at arbeiða við, enn flokkarnir á vinstra-veinginum. Ivasamt er tó, um borgarligu flokkarnir finga beinleiðis peningastuðul, ella onkur bara rindaði stórar rokningar fyri ávís valevni, segði Ingolf Olsen og gjørdi greitt, at figgjarligur stuðul – og harvið móguleikin fyri at hótta við at taka hann aftur – gevur politiskt vald. Spurningurin er bara, hvat tað kostar í mistum limum.

...tað mest
snúði seg um
ikki at missa
valdið

Bjarta vann ferðaseðilin

23 ára gamla Bjarta Hansen úr Klaksvík vann spurnarkappingina, sum Starvsmannafelagið skipaði fyri á Fólkafundinum í Klaksvík í september.

Starvsmannafelagið hevði bás á fólkafundinum. Á básinum finga tey vitjandi útflýggjað ein lepa við fimm nøvnum á, har tey vórðu biðin um at krossa nøvnini á teimum, sum tey hildu vera nevndarlimir í Starvsmannafelagnum.

Bjarta var millum teirra sum gittu rætt, nevnliga at Karin Jacobsen og Niels á Reynatúgvu eru millum teirra, sum sita í nevndini í Starvsmannafelagnum.

Vinningurin er eitt gávubræv, sum er ein Apex-ferðaseðil frá Atlantic Airways, og tað fegnast Bjarta um. Hon lesur til námsfrøðing á Fróðskaparsetrinum og kemur vinningurin ógvuliga væl við hjá tí unga studentinum.

Eg meini tað...

Óssur Winthereig skrifar

Tá sonurin sigur „Eg meiiiini tað!“, so meinar hann tað. Tá vil hann hava meg at taka seg í álvara.

Tá eg sjálvur sigi „Eg meini tað!“. So er tað sjáldan, tí eg meini nakað. Oftast hevur setningurin allar møguligar aðrar týðningar.

Tað kann verða, tí ein samrøða er steðgað upp, so er tað eitt slag av punktum: Eg meini tað!

Tað kann vera, tí onkur sigur eina lögna ella sjálðsama søgu, sum mestur er skrøgg. Tá ber eisini til at siga „Eg meini tað!“.

Kári p skrivaði í 1974 sangin „Mitt í eini meining!“ Eitt petti í sanginum er:

„Ein meiningsleysur maður, mitt í eini meining, hvat meinar hann?“

Einki skal vera meiningsleyst – meining skal vera við øllum, og vit skulu gera okkum meiningar um stórt og smátt.

Sjálvt óskiljandi vanlukkur verða forkláraðar við orðunum: „Har má onkur hægri meining vera við tí!“

Til tey neyðardýrini, sum bara søgdu „Eg meini tað!“, men ikki høvdu nakra meining, gjørdi eg mitt í 90-unum eina heimasíðu.

Tey, sum vóru meiningsleys ella meiningstóm, kundu á heimasíðuni

bíleggja meiningar um alt og øll. So beyð eg meg fram at smíða eina meining..

Yvirskriftin á heimasíðuni var „Eg meini tað!“, sum nokk mest skuldi skilja, sum „Hetta meini eg!“.

Manglaði onkur eina meining, so var bara at skriva inn og eg skuldi levera eina meining innan 24 tímar. Upprunliga var tankin, at gera ein sjálvvirkandi telefonsvarara, har man kundi ringja fyri at fáa eina meining: Trýst á 1 fyri at fáa eina meining um føroyska fótbóltslandsliðið hjá monnum. Trýst 2 fyri meining um fruktsmakk í tyggigummi. Trýst 3 fyri meining um fíggarlógaruppskotið. Trýst 4 fyri meining um smør contra Kærgården. Trýst 5 fyri meining um mótan hjá kvinnuligum golfspælarum.

Ja, eg ætlaði mær at kunna bjóða meiningar um alt.

Hetta skuldi vera ein kærkomin hjálp til tey, sum einki meintu ella ikki vistu, hvat tey skuldu meina.

Nú, so nógv ár aftan á bjóði, eg eina meining fram um tey, sum partú skulu hava eina meining um alt.

Tøknin hevur ment seg so mikið nógv, at vit øll kunnu skriva okkara meining um alt niðri undir flestu greinum, sum vit síggja á tíðindaportalum. Og ikki

minst á Facebook kunnu vit øll beinanvegin meina okkurt. Og nógv gera tað.

Eyðkenni fyri hesar meiningar er, at tær sjáldan byggja á vælgrundaða vitan, men oftast á tað, sum stakk seg upp í tí lötuni tankin varð føddur og meðan fingrarnir klórust á knappaborðinum.

Sjálvur havi eg ofta meiningar um alt ov nógv. Og sum hjá so nógvum øðrum eru heldur ikki mínar meiningar altíð bygdar á vælgrundaða vitan.

Verri enn so, men tankin um onga meining at hava er verri.

Og júst hetta havi eg nú avgjørt, at eg skal hava eina meining um.

Ofta er tað lættast bara at meina tað sama sum hini. Ein, sum eg arbeiddi saman við og hevði gingið í donskum skúla, orkaði ikki rættiliga, at lærarin altíð vildi hava tey at siga, hvat tey meintu um alt millum himmal og jørð. Fyri tað fyrsta hevði hann kanska ikki meiningar um alt, sum lærarin spurdi um, og í øðrum lagi, var danska málið heldur ikki komið heilt upp á pláss. Tá flokkurin sat saman og lærarar spurdi ein og ein, hvat tey meintu um eithvørt, so hevði hann funnið sína egnu loysn: „Jeg mener det samme som Mette, Jesper og Katrine!“ Á tann hátt slapp hann so deiliga lætt. Slapp undan at gera sær sína egnu meining um okkurt, sum hann kanska ikki meinti nakað um og slapp undan at skula skula siga ov nógv donsk orð.

Nú hava fingrarnir klórust í knappaborðinum eina løtu.

Haldi eg eri komin til, at ætlanin er at vera kargari við meiningum um eitt og alt. Eg fari at vera minni avgjørdur. Eg fari at royna at hugsa áðrenn eg meini nakað.

So tá eg í áðni boðaði frá, at her fór at koma eina meining um tey, sum altíð eru so skjót við eini meining, so taki eg tey orðini í meg aftur.

Eg fari ongan meining at hava.

Eg fari bara aftur til orðini hjá Kára P: „Ein meiningsleysur maður mitt í eini meining, hvat meinar hann?“

Mótmælistiltak á Vaglinum

Leygardagin 31. august skipaðu 28 fakkfeløg saman við ungmannafeløgum fyri stórum mótmælistiltaki á Vaglinum í Havn.

Tey, sum hildu røðu vóru Bjørn á Heygum, adoktatur, Elin Michelsen, kunningarráðgevi, Jonhard Mikkelsen, lærari og bókaútgjævari, Regin Winther Poulsen, formaður í Unga Tjóðveldi, Siri Steenberg, lögtingskvinna og Leivur Persson, formaður í Búskapar- og Løgfrøðingafelagnum.

Tað var handfaringin hjá landsstýrisamgonguni av málinum um Skála-fjarðatunnilin, sum var beinleiðis

orsøkin til at feløgini tóku stig til mótmælistiltakið.

Feløgini boðaðu undan fundinum frá, at tað sum hendi á politiska pallinum var ørkymlandi og at fólkaræði stóð fyri falli.

Gjørt varð vart við, at fakkunnleikin verður ikki virður, og týðningarmikil mál verða ikki viðgjørd við tí álvara, sum tey hava uppiborið, men í stóran mun tagd burtur.

Lógir verða smíðaðar og viðgjørðar í óðum verki, og stovnar verða niðurlagdir uttan at hugsað verður um avleiðingarnar. Vinnuni tørvar stöðufesti, so hon kann arbeiða strategiskt skilabest, men

við skiftandi politiskum signalum og lógarbroytingum eru eisini fortreytirnar hjá henni ótolandi, gjørdur feløgini vart við.

Tað var fyri at varpa ljós á millum annað hesar stóru og týðandi spurningar, at feløgini skipaðu fyri mótmælistiltakinum á Vaglinum, sum var partapolitiskt óheft.

Undurtøkan fyri tiltakinum varð góð, og eftir tiltakið hava fakkfeløgini skipað fyri ymiskum almennum tiltøkum, har fólkaræði hevur verið viðgjørt.

Gudmundur kappast við heimsins bestu

Hoyvíkingurinn Guðmundur Joensen er júst heimkomin úr Las Vegas, har hann hevur kappast við heimsins bestu ítróttar fólk í hálvari ironman, sum er ein grein í Trialton-ítróttini. Guðmundur gjørdist nr. 18 av tilsamans umleið 200 luttakarum. Hetta úrslit segði hann seg ikki vera heilt nøgdan við, og tað sigur ikki so lítið um hvat hann strembar eftir sum ítróttarmaður.

Orð: Tórfinn Smith

Trialton ítróttin er sett saman av trim-um ítróttargreinum. Svímjng, súkkling og renning.

Tá talan er um hálvar teinar, sum heimsmeistarakappingin í Las Vegas snúði seg um, varð svomið 1,9 km., súkkla 90 km. og runnið 21,1 km. Samanlagt tekur hetta umleið 4½ tíma, so lítið er at ivast í, at tað krevst nakað av teimum sum her luttaka.

Guðmundur greiðir frá, at tað var meira ella minni av tilvild, at hann valdi júst Trialton at royna seg í, men ítróttur hevur altíð havt hansara stóra áhuga, – ikki minst at svímja. Og svomið hevur hann síðani hann var smádrongur.

–Tað tóktist at liggja rættiliga væl fyri hjá mær at svímja. Hóast eg ikki altíð var hin ídnasti at venja, setti eg mær fyri at royna at gera vart við meg í onkrari ítróttargrein. At tað júst gjørdist Trialton hevði sjálvandi eisini nakað við svímjngina at gera, men serliga var tað Evald Rasmussen, sum var flokslærari mín fyrstu sjeý skúlaárini, sum eggjaði meg at royna Trialton, har hann sjálvur var virkin. Sjálvur var eg eitt sindur í iva, men tá hann ringdi til mín undan oyggjaleikunum í 2003, og bað meg koma til úttøkukapping til oyggjaleikalandslíðið í Trialton, tók eg av, hóast eg ikki var í serligari góðari

venjing. Eg kom kortini á landslíðið og luttók sostatt á leikunum, sum tað árið vóru á Guernsey, greiðir Guðmundur frá.

Áhugin fyri Trialton ítróttini var nú kveiktur. Guðmundur luttók aftur á Oyggjaleikunum á Rhodos í 2007. Á oyggjaleikunum í 2011 á Isle of Wight var hann eisini við, men tá luttók hann saman við súkkulandslíðinum, tí tað árið varð ikki kappast í Trialton. Hann hevur síðani luttikið í ymiskum kappingum, og nú oyggjaleikirnir vóru á Bermuda fyrr í ár, var hann eisini við og gjørdist nr. 2. Og nú er hann so júst heimaftur komin úr Las Vegas, har hann gjørdist nr. 18 av tilsamans umleið 200 luttakarum í heimsmeistarakappingini í hálvum Ironman.

Skalt tú gera teg galdandi í Trialton er ikki nóð mikið at vera góður í einari einstakari ítróttargrein ... ?

– Nei, tú kann ikki vinna hóast tú stendur teg væl í eitt nú svímjng, men tú kann tapa, um tú er vánaligur svímjari, sigur Guðmundur, sum er ósamdur við teimum sum halda, at tað krevst stórt talent fyri at gera seg galdandi í Trialton.

–Nei tað hevur als einki við talent at gera. Tað snýr seg um hart arbeiði við nógvum venjingartímum og so skal tú eisini orka at halda á, tí tílíkar kappingar eru rættiliga drúgvur. Brennir tú fyri

ítróttini, so gongur tað nokk, sigur Guðmundur sum ásannar, at motiva-tión og sjálvdisiplin eru neyðug.

Fá eru tey ið íðka Trialton, og tí kann mangan tykjast einsligt at venja, serliga tá ræður um at súkkla og renna. Í sambandi við svímjngina er hann tó saman við fleiri, tí hann venur eisini saman við Havnar Svímjngfelag.

At vera við í ítrótti á høgum støðu tekur stóran part av frítíðini, og mangur man hava ivast í hvussu tað hóskar saman við einum familjulívi. Sjálvur hevur 30 ára gamli Guðmundur konu og trý børn, men í bestu sátt og semju hevur hann kortini umstøður at røkja síni ítróttaráhugamál, men tá tað er sagt, so verður ikki tíð til annað. Hjá honum snýr tað seg um familjuna, arbeiðið og ítróttina.

Tó so. Okkurt annað frítíðarítriv hevur hann eisini. Guðmundur hevur ein abba, ið er ættaður úr Mykinesi, og har hevur Guðmundur ofta vitjað frá barnsbeini av, so fuglaveiðu er hann meinkunnugur við.

–Tíðin røkkur bara ikki til alt, men fuglaveiðan dregur, og ikki kann eg halda meg aftur at skimast eftir onkrum náta tá eg fari á súkkiluni runt Kaldbaksfjørð, ásannar Guðmundur.

Guðmundur er varaleiðari í svimjihöllini í Gundadali, so ekki kann sigast annað enn at frítíðaráhugi og arbeiði ganga hond í hond

Vanligt

5 tímar
talutíð
100 sms

Kr. 300 /mðr.

Hald	Lítið	Vanligt	Stórt	Altíð
Tímar	2	5	10	20
SMS	20	100	1000	2000
Kr/mðr.	200	300	450	650

Kostnaður útyvir: Min. 1,20 kr, sms 0,70 kr, Pr/Mb. 6,00 kr, uppringingargjald 0,60 kr..

Íroknaða talutíðin kann nýtast í Føroyum og til heima-telefonir í Evropa. Við Evropaískoyti á 75 kr/mðr. kanst tú ringja og smsa til fartelesfonir í Evropa. Annars kosta sms til útland 1,25 fyrri øll hald.

Vanliga fartelesfonhaldið

er til tín, sum tosar nakað og smsar dagliga. Fyri 79 kr eyka um mðr kanst tú fáa SMSa Altíð, so tú kanst smsa nærum óavmarkað til allan heimin.

Ring 80 80 80, vitja www.ft.fo ella kom inn í Telebúðina

í Telebúðini vegleiða vit teg fegin í øllum tínum telespurningum. Vælkomin í tína Telebúð

FØROYATELE